

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.	

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepnapok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főttér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Az ÉRTÉKESBÉ CÍRKEK DNÁZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetési díjak

Hatszor használt gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Volger (Waltischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Haasenstein és Volger hirdetés köv. irodája. Weiss Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest Szervitater 5. sz.

Nyitlteri cikke

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Steia János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Ad audiendum verbum...

Azok között, kiket a király a válság alkalmából kihallgatott, kiknek tanácsát kérte, első volt Szilávy József.

Olvasóink emlékezhetnek még arra, hogy Szilávy pozsonyi választói előtt a keleti kérdésről szólva, egyebek közt azt mondá, hogy az okkupációt a keleti kérdés megoldására kínáló eszközök és módok között nem tartja épen a legegyszerűbbnek s nem ez az, a mit óhajtott.

Hogy melyek lettek legyen ama többi eszközök és módok s melyiket a sok (?) közül kellett volna, mint az okkupációnál minden tekintetben előnyösebbet választani, azzal adós maradt a volt miniszterelnök ur.

Midőn tehát a Lloydban olvasók, hogy Szilávy előadta nézetét a királynak a helyzetéről, kíváncsiak voltunk megtudni, hogy vajon fölfelé is elmondá-e azt, a mit a pozsonyiaknak mondott. De itt már hiában keresők a választók előtt nyilvánított nézetek fejtegetését. Itt azt mondta Szilávy, hogy Tisza Kálmán tudja legjobban, mire jó az okkupáció, ösméri annak indokait, czélját sat., csak maradjon meg hát ő kormányelnöknek, hogy az országgyűlés előtt védelmezze és képviselje az eddig folytatott politikát. A kérdés érdemére egy szót sem kockáztatott Szilávy ur, — legalább a Lloyd közleményéből, mely pedig, mint alaposan fölténni lehet, illetékes forrásból lön merítve, ilyes valami ki nem vehető.

A mit Szilávy mondott, az részben meglepetés volt, hogy testi és szellemi erejének megfogyatkozása miatt nem hajlandó elfogadni a neki ajánlott megtiszteltetést: újra miniszterelnökké lenni, részben pedig a momentán helyzet által igényelt formai teendőkre vonatkozott. A kérdés, a dolog velejére és érdemére nem hallánk semmi program-szerű nyilatkozatot.

E praecedens után nagy hajlandóságot érzünk magunkban azt hinni, hogy a király által kihallgatott, vagy kihallgatandó egyéniség is nagy hajlandóságot fog magában érezni, holmi „betegség” féltelvet kurtálni ki utjából a miniszterelnöki társza elől, melyben a mostani mód nélkül nehéz és válságos viszonyok között sokkal több a teher, a felelősség, mint a megtiszteltetés és dicsőség. És ki csudálná, ha mindannyian úgy kurtálják az új kormány

alkotási feladatát, mint a macska a forró kását.

Ha mindez nem csal, nem fog akadni államférfi, ki új kormányt alakítani vállalkoznék. „Csak hadd csinálja Tisza tovább a politikát. Ő van beavatva annak titkaiba. En „beteg” vagyok; ő egészséges, új erőt hozott magával vissza Ostendéből.” Körülbelül ez lesz alaptereje az audiendum verbumra meghívott férfiak nyilatkozatainak.

Igen ám, de kritizálni, ócsárolni, szidalmazni s izgatni bezzeg tudnak az urak. Mikor pedig azt mondják nekik legfelsőbb helyen: Hic Rhodus, hic salta — hát csakugyan „sáltál”, — megszökik a dicsőség elől.

A négygyűlésekben ágitáló szélsőbali hazafiak és államférfiak közül senki sem lön megbizva tanácsot adni a királynak. Hogy is adhatnának ezek tanácsot a királynak, mikor ő náluk is elkellne a jó tanács.

No de ott vannak a más árnyalatú ellenzéki férfiak. A habarék-pártból pl. Simonyi Lajos báró, ki már annyit ellenzékenkedett a keleti politikában s e párt lapja, a „Közvélemény” még most is papiros-sárkányokat bocsát ki naponta a kormány ellen. Nős, itt az alkalom, most vagy soha! Tessék kezébe venni Magyarország kormányát s új irányt adni a politikának. Abból, hogy a habarék elemek nem vettek részt a népgyűlésben s a megyékben csak a fuvar-ügyben kísértették meg itt-ott a demonstrációt, hajlandók vagynak azt következtetni, hogy a nemes bárót is holmi migrain fogja elfogni a miniszterelnöki társza gondolatára.

Következnek a conservatívek. Széltében beszélik, hogy két magyar konservatív gondolkodású férfi már régebben arról értesülvén, hogy az okkupáció legfelsőbb helyen elkerülhetlenül szükségesnek tartatik, szintén kijelenték választói előtt, hogy egészségi állapotukban holmi fogyatkozást tapasztaltak egy idő óta, azért hát köszönik szépen ez uttal a mandátumot — míg vissza nem tér egészséggök.

Mindkettő kimaradt a parlamentből. S tán nem követünk el indiscretiót, ha megnevezzük őket. Ezek egyike Sennyey Pál báró, a vezér párt nélkül; a másik Somssich Pál, a párt vezér nélkül. Vállalhat-e Sennyey tárczát most a katonai körök követeléseivel szemben és minden, de minden parlamentarista társak nélkül?

Mig hallom, mint dörög az ágyutörök
S nyertő mén ront ki a sikra.
S ha vágat a császár siromon át,
S kard csatog a tusa hevében;
Fegyverben ott hagyom a siri homályt, —
A császárt, a császárt hogy védjem!
Hegedűs István.

EDINA.
Angol regény.
KÉT KÖTETBEN.
Irtá:
WOOD ASSZONY.
MÁSODIK KÖTET.

Huszonharmadik fejezet.

Rosz fordulat.

(74-ik folytatás.)

— Megtiltom neked Eliz, hogy ezentul valami közöd legyen vele. Megtiltom azt is, hogy viszont lásd őt.

— Nem szükség megtiltanod papa, nem is gondolok arra. Raynor őrnagy nem tudott hallgatni, ha valami baja volt. Kereste Károlyt és Frankot az egész házban, hogy közölje velök a történeteket, s azzal is könnyíthessen egy kicsit bosszuságán.

De nem tudta fellelni őket.

A dolgok ex alatt szokott rendjökön haladtak elő. Boglárka egészsége javulóban volt, s már szabad volt neki a nyitott ablaknál ülni, s beszívni a balzsamos tavaszi léget, s zemeit leghetette a gyönyörű festői tájra. Károly nagyon nyugtalan volt, mert már két ízben irtak neki, a két ötven fontos váltó végett. Frank pedig külsőleg vidám és nyugodt, bensőleg úgy érezte, mint-ha tövis-ágyon fekszik.

Teljesleg meg volt győződve arról, hogy e titokteljes ember, kit ő kigrisnek neveztek, ide-

Mint látszik, általános megbetegedés fogja el az embereket. Nem csoda, az ország helyzete és viszonyai is betegek.

Ismétlődni látszik a király által consuláltak tekintetében az, a mik a híres májusi stipulációk után bekövetkezett válság idején történtek. Meg voltak akkor is kínálva a miniszter-aspiránsok kormányalakítással, de kiért valamennyi a nehéz helyzet elől, ott hagyván Tiszát „a nehéz helyzetek emberét” a maga helyén, beismervé, hogy magok nem képesek jobbat létesíteni; ezuttal is aligha nem azt fogják dokumentálni, hogy a legkritikusabb helyzetekben Tisza az egyedül possibilis ember.

— y — y.

— A „Bud. Corr.” legjobb értesülés alapján jelentheti, hogy a delegációk összeüléseinek napja és egy prágai lap erre vonatkozó híre teljesen alaptalan. A delegációk megnyitási napja csak későbbre és pedig valószínűleg nov. 2-ára vagy 3-ára fog kitűzteni.

— Széll Kálmán a „Bud. Corr.” szerint hétfőn este várták Rátótról, a pénzügyminiszteriumot azonban még most tovább fogja vinni és csak akkor fogja átadni, ha ő tetszése a különböző pártemberek meghallgatta, és a pénzügyminiszter ideiglenes vezetése fölött határozni fog. Gilyczy Kálmán és Simonyi báró képviselők Bécsbe utaztak.

Az okkupáció.

Banjaluka, szept. 30. Itt a szolgálat minden második nap éri az embert. Új ezredesünk, új dandárunkunk, új osztályparancsnokunk van, a kik az ezred presentizációs tudományával nincsenek megelégedve s egy általuk kigondolt „schupfoló” fogást akarnak betanítani. S így a banjalukai plateau 7—11, 2—5 között schupfoltatjuk 9—10 éves reservistáinkat.

Notabene: banjalukai plateau! Az uristen bizonyosan itt fogná exerciroztatni menyneit hadseregét, — oly szép hely ez! Azt a bonmot, hogy „Bosznia a leggyönyörűbb exercirplatz”, bizonyosan itt a fensikon mondhatta az a generalis, a kinek a „Kikiriki” a szájába adta. Két criási terasse, melyet kanyargó vonalban egy ravin, 3—4 méter magas, köt össze egymással. Észak felé nyílt s ha a banjalukai vaspálya indóházát oda nem építik, csak a legörbülőbb mennybolt gátolja azt, hogy Szlavoniába be nem látók. Az indóház azonban ép-

jét Grasmere-ben csak 6 érette tölti. Ez elvitáztalan ténynek látszott előtte. Nem tolakodott ugyan hozzá, nem alkalmatlankodott neki, még csak meg sem szólította soha, és mégis tudta Frank, hogy minden léptére felvigyáz, nehogy elmeneküljön előle. Valóban nem sok belátásra volt szüksége, hogy tudja, miszerint a tigris a Pellet Balázs kéme kell hogy legyen.

De ez a kémkedés Frankra nézve kezdett már tökéletesen kiállhatatlanná válni.

Ugyanazon napon, s körülbelül azon órában, midőn sir Stane Fülöp megjelent Sasváron, Frank minden elővigyázatot félre téve, kikérdezte személyesen az ellenséget. A tigris oly közel hatolt volt a házhoz, menynyire tehetta, hogy igen merésznek ne tünjék fel, Frank meglátta őt, s egyenesen feléje tartott.

Először történt, hogy ily közelről látta őt. A tigris megállt, kivett zsebből egy kis barna bőr-tárczát melyen e két betű állt: R. K. s kérdezte:

— Ön a tárcza?

— Nem enyém, felelt Frank. Hanem úgy hiszem rokonomé, mr. Raynoré.

— Ezelőtt néhány perczezel találtam a fűben, a mint itt járkáltam. Talán lesz ön oly szives, átadni tulajdonosának.

Frank magához vette a tárczát. Nem lehetett más, mint udvarias ez ember irányában, ám-bár hogy kémnek tartotta őt. Különben, elektintve az ellene felmerült gyanútól, Frank inkább kellemesnek találta őt, most midőn ily közelről látta. Tigris léte rendkívül pallérozottnak nézett ki.

Hangja igen kellemes volt; szürke szemei, melyek Frank tekintetét szilárdul kiállották, nagyon jó induatu komoly kifejezéssel bírtak.

— Ön Trennachból jött ide? kérdezte Frank első ösztönének engedve.

— Trennachból? ismétlé az idegen, de a nélkül, hogy valami különös meglepetést árulna el.

— Vagy valaki odavál küldte önt, az használja fel, hogy elősegítse aljas terveit?

— Engem nem küldött senki, fiatal ember.

ezen az oldalon van építve s a körülötte ültetett fákkal s az ország szegélyfáival a hazafelé sovárgó szem útját állja.

Keletre az alsó terasse alatt zug a Verbász; zug, mert folyása oly gyors, hogy messze elhallatszik. A Verbász tulsó partján, és délről, és nyugatról, háromnegyed körben kék hegyek szegik be ezt az isteni exercirplatzot, mely legalább két óra hosszú, egy és fél óra széles. A „ravin”, mely a két terasse egymástól elválasztja, vagy jobban mondva összeköti, a legpompásabb helye a „rajvonalnak”, s oly szabályszerű, mintha csak commandóra készült volna. Ez a két terasse pedig oly egyenes, mint a deszka, alig észrevehető lejtővel a Verbász felé.

Előbb pompás dohányfüldök és kukorica táblák lehettek itt, de most az egész egyetlen gyepek, melyen fehér sátor táborunk, a törököktől elköszött zöld és veres sátrakkal keverve, pompás festői képet ad.

Ez a festői vidék, az a mivel kárpótoljuk magunkat. A sorány kosztához gazdag dessert! Bosnyák állapot. Gazdag ország, szegény nép. Igazán szegény. A mi huspusztító babon hízalt reservistáink el nem hiszik, hogy ilyen vizivő, vereshagymán, nyers tökök és kukoriczán sorányított emberek harcolni képesek legyenek. Meg lehet, hogy a java fegyverfogható nép nincs itthon; az még a hegyekben bujdosol, a mi itt forog körülöttünk a maga rongyaival, igazán nem érteti meg harcias mivoltját a bosnyák népnek; rablónak inkább megjárják gyilkos tekintetükkel. Az igaz, hogy valamenynyit oly horihorgas, szálás legény, hogy nagyobbak, mint a mi katonáink, sőt a harmadik-negyedik „czug” apró embereit feltűzőt szuronyos puskáikkal együtt meghaladják! Lesz is belőlök oly gránátos regiment, a milyent a napoleoni generalisok álmodtak, ha egyáltalán odáig eljutunk, hogy rekrutázzunk belőlök.

Addig, hajh! sok víz lefoly még a Verbász. Eddig a nép csak arról van meggyőződve, hogy jó katonáink vannak; arról, hogy tudunk-e kormányozni, igazságot szolgáltatni, még nem győztük meg. Meghagytuk a török igazgatást, melynek tekintélyét mi magunk lerontottuk! S ha meg-megszüntetjük, pedig úgy hiszem, ha nem tesszük, magától szűnik meg — mi jön helyébe? Horvát igazgatás. Már is gy tekintik Boszniát a horvátok, mint sajátjukat. Pedig ez lesz a mi politikánk romlása, mely paralysálja a hadi sikert. Mert török a lakosság fele, a horvátot jobban gyűlöli, mint bárkit, a keresztény lakosság nagyobbik fele pedig

— Hogy hívják kérem?

— Ha tudnám, hogy bár mi részben is köze van önnek nevéhez, akkor megmondanám, felelt az idegen udvariasan.

— De hát ha közöm van hozzá.

— Véleményem szerint nincs.

— Akkor minden esetre közöm van ahhoz, hogy minő dolgai vannak önnek itt e vidéken.

— Ugy?

— Tagadni akarja tán, hogy dolgai vannak itt körülbe és egészen sajátos természetű dolgai.

— Azt nem akarom s nem tehetem, mivel ugy van.

— S az ön dolga pedig abban áll, hogy fűrkész és kémkedik mások után.

— Ebben is igaza van önnek.

— És, mond Frank, mind hevesebbé válna, nem tartja ön is ugy, hogy a kémkedés és leskelődés nagyon megvetendő és gyalázatos mester-ség.

— Némely esetekben az valóban volt, a nyugodt felelet. De más esetben még tökéletesen igazolt. Például ha az ember bizonyos célt akar elérni általa vagy valamely kétélyét felvilágosítani. — Az őrdög is mondhat fel a szent írástól, ha czéljainak megfelel, s még sem szent azért, mormogta Frank elfordulva, félíg remegve attól, hogy mit fedezhet itt fel még, félíg megrettenve a tigris szilárd tekintete által. Elváltak s különböző irányban folytatták útjukat. Az idegen nyugodt kedélyvel, csendesen ment tova, de Frank izgatottan, roskedvűen.

— Valjon elmondta neki Pellet ama szerencsétlen éj eseményait, vagy csak ugy általában bizta meg őt, hogy felvigyéljen reám? Szeretném Pellet-t.

— Az óhajást nem fejezhette ki.

A tigris megváltoztatta útját, s sebes léptekkel követte Frankot.

— Lenne-e oly szives aram, megmondani nekem, hogy miért gondolta, hogy Trennachból jöttem ide? és hogy mi okon kémkedném itt? S ki után?

— Azt nincs miért megmondanom önnek, válaszolt Frank. Azt ön nagyon is jól tudja.

daczára az idiom ugyanazonosságának, szerb sympathiákkal van saturálva s a horvátokban ezen sympathiájának megőltit látja. A kisebbség fog tehát ukalkodni a $\frac{3}{4}$ többségen. Ennek eredménye a bizonyos lázadás.

No, de no politizáljunk — nézzük inkább a szép vidéket . . .

Jovanovic altábornagy jelenti, hogy a trebinjei görök-keleti vallású község, tovább Zuboj, Krusevicza, Szutorina és Summa helységek föliratokat nyújtottak át, melyekben kifejezik hálájukat, meghódoláskukat, hűségüket és ragaszkodásukat és hozzátesszik, hogy a hercegovinai nép sohasem szűnik meg forró imádságaiban megemlékezni a felséges uralkodóról és az uralkodóházirol.

Hadsi Loja elfogatását Philippovich táviratilag jelentette a királynak. Ezzel együtt össze volt kötve ama kérdés, mily eljárást kövessenek az elfogott inzurgens-vezérrel szemben. A katonai iroda hír szerint szintén táviratilag felelt, hogy a hadi igazságszolgáltatásnak szabad utat kell engedni. S így Hadsi Loya osztozni fog barátjának Hadsi Jamarkovicsnak sorsában s mozgalmak életét a bitón végzi be.

A tény, hogy a porta Ausztria-Magyarország által indítványozott egyességet végkép visszautasította, most már hivatalosan konstátálva van. A mi a porta szándékait illeti, Ausztria-Magyarországot a többi hatalmaknál az osztrák-magyar csapatok által állítólag elkövetett kegyetlenségeikért bepanaszolni, és egyuttal az osztrák-magyar monarchiától az okkupáció albanhagyását követelni, nem hiszik, hogy meg fog történni, mert a portának meg kell győződve lenni arról, hogy e kívánsága a többi hatalmak által vissza fog utasítottatni, ezenfelül lehetetlen az osztrák-magyar csapatoknak elkövetett kegyetlenségeikért szemrehányást lenni. Emellett hozzátesszik, hogy a portának ilyen lépés egészen ellenkezésbe jönne eddigi magatartásával, mely daczára az egyezmény visszautasításának, eddig igen barátságos volt. Ez csak azon esetben volna lehetséges, ha a szultánnak és tanácsadóinak nézeteiben külső befolyások által radikális változás állott volna be.

Külföld.

Angliában háborúra készülnek, Afganisztán ellen. Meglehet, hogy Sir Ali khán megszeppenve az angolok hatalmától s belátva,

— És ha mondom önnek, hogy nem tudom.

— Remélem is, hogy nem tudja, de azért egészen közömbös előttem, ha igen, ha nem, felelt Frank, ki azt hitte, hogy a másik csak gunyolódik vele.

— Tán adósságai vannak Trennachban, s törvény emberének tart engem, folytatá a tigris, keményen szemébe nézve Franknak. Ön rokona is, az őrnagy fia, annak gondolt a minap.

— Valjon honnét tudja már ezt is? gondolta magában Frank.

Ez újabb bizonyítéka látszik lenni a kémkedési rendszer létezésének, melylyel a tigris felállított itt, és Frank annyira izgatottnak érzé magát, a minő ritkán szokott lenni, nyugodt csendes vérmérséke mellett.

— Az ön uja amarra megy, enyém pedig erre, szólit Frank elodázó kézmozdulattal. Jó napot! A tigris megállt, miután már néhány lépést tett előre.

Sajátságos kifejezésűt arczán, mely nem igen hízlelgő volt Frankra nézve!

— Különs emberek ezek a Raynorok, furcsa egy család, szólit magában, útját folytatva.

Említsre méltó dolog, hogy ugyan-e napon Károlynak is volt össztalálkozása a tigrissel. Károly kellemetlen ügyei is annyira összetornyosultak már feje felett, hogy elérkezett az idő, mikor fizetést sürgetnek nála, ámbár ő erről még mit sem tudott.

Miután a tigris már nem foglalkozott vele többé, meglehetősen biztosságban érezte személyét, s ez féltelmű is annyira eloszlatta, hogy szabadon járt elő-hátra, mint a lég madarai.

Ma egész reggel egy kis kocsival barangolt szerteszét.

Midőn hazaérkezett, s az istállóból felmenve, elé ment a házmester laká előtt, ez oly mozdulatot tett, mintha beszélni akarna vele. Károly megállt.

— Akar valamit Lamb? kérdezte a házmestertől.

Lamb sottogva beszélt, hogy Károly bement, s bététe maga után az ajtót, Lamb is merté ifju ura minden bajait.

(Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

A gránátosok. *)

(Heine.)

Két gránátos a frank földre siet:
Hajh! muszta rabságba' valának.
A német határon ugyan mi lelt?
Fejetelek lehajítja bútánat.

Itt görnyed mindkettő a gyászshir alatt,
Hogy Frankhon a porba tiporva,
Legyőzve, leverve a bajnoki had, —
És a császár, a császár elfogva.

A két hős azonnal sirva fakad,
A gyászeset földre lesujtja.
Az egyik nyög: „Jaj! fölszakad
A régi seb s lázban ég újra!”

És szól a más: „Ah vége már!
Meghalnék én is véled,
De rám nő, gyermek esdve vár,
És nélkülem hogy' élnek?”

Mit bánok én not, gyermeket,
Messzebbre, magasbra tő vágyam,
Koldulva ha kérnek is ök kenyeret, —
Elfogva, elfogva császárom!

„Halló, pájtás, végóhajomat:
Ha mostan elér halálom,
Frankhonba oh vidd haza hamvaimat,
Pihenni frank-földbe' vágyom.

„Piros szalagú rendjelem,
Illesszed ép szivemre,
Keszemb' hadd puszkám legyen,
És kardom felőve.”

Figyelni nyugodtan így akarok,
Mint ör lenn, mélyen a sirba’.

*) Hegedűs István tanár ur sziveségéből közöljük e sikerült fordítást, dr. Vályi Gábor egyetemi tanár ur e szöveg szerint fogván a holnap jótékony előadásán Schumann gyönyörű dalát énekelni. Szerk.

hogy Oroszországtól nem kaphat elegendő segítyt, melylyel sikeresen ellenállhasson az angol invasióknak, valamelyes nyilatkozatot, vagy elégtételt ad, melynek folytán Anglia el áll harcziás szándékától. Hogy Oroszországnak most, a török háború befejezése után nem igen lesz nagy kedve új háborúba keveredni Angliával az által, hogy a kabuli emírnék segítyt nyújt. Ha ellenben Sir Ali továbbra is megmarad makacsságával, akkor Anglia okvetlenül megfenyíti, de mint angol hivatalos körökben hiszik, a komoly hadi akció a tavasz előtt alig fogja kezdetét venni.

Az angol kormány teljesen tisztában van azzal — így írják Londonból a „Pol. Corr.”-nek, hogy egy esetleges angol veresség mily csapás lenne Ázsiában Anglia hatalmára és tekintélyére nézve.

Azonban van egy nagy baj. [Az indiai angol birtok lakossága, melynek száma 190 millió, napról-napra szegényedik: nagy éhség által decimáltatik, a föld termő ereje jelentékenyen csökkent s az igás állatok száma is nagyon lecsökkent. Azután az indiai pénzügy örökös difficulty van összekötve. Nagy ezért a 190 millió főnyi hindu között az életszűkenység a 200,000 angol ellen, kik a hinduk országát megszállva tartják.]

A „Reuter ügynökség” jelenti Simlából okt. 7-iki kelettel: Indiai lapok Ali Musjid bevételét jelentik. Ma egy proklamációt várnak, melyben az indiai kormány szándékát fogják híradni. Az emir a határtörzsek képviselőit tanácskozássra hívta össze. Valameennyi törzs képviselőket küldött ki.

A „Daily News”-nek jelenti Simlából tegnapi kelettel: Az emir az alkirály emisszariust szept. 28-ig visszatartotta, hogy az alkirályiratára feleljen. Azt hiszik, hogy az emir Ali Musjid parancsnokának megtartását nem fogja helybenhagyni, az angol föltételek elfogadását azonban meg fogja tagadni.

Konstantinápolyból a következő szenzacionalis hírt jelentik a Neues Wiener Tagblatt-nak: A szultán hangulata újabb metamorfosis stádiumába készül lépni. Hír szerint sikerül megnyerni a szultán hajlandóságát azon eszmének, hogy szakítsa meg Ausztria-Magyarországgal a diplomatiai viszonyt. Ez irányban a szultán első felesége és a lelett, de most ismét nagy kegyben álló seik-ul-izlam, Hairullah effendi gyakorolnak befolyást a szultánra. A török minisztertanács, különösen pedig a nagyvezír a leghatározottabban ellenzik e kalandos tervet.

A „Pol. Corr.” jelenti Konstantinápolyból: Minthogy a szultán állhatatosan vonakodik megadni a fölhatalmazást az Ausztria-Magyarországgal kötendő konvenczióra nézve, ezt véglegesen föloldatni kell tekinteni. Mindazáltal tény, hogy török körökben most is a legnagyobb súlyt fektetik a legjobb egyetértésre s teljesen zavartalan viszonyok fenntartására Ausztria-Magyarországgal. A porta Tahir pasát nevezte ki a bolgár és Yachza pasát a szerb határigazgató bizottság biztosának. Az utóbbi kinevezés ugylátszik, csak akkor következett be, miután Milán fejedelem a barátság helyreállítását a portával sürgette a szultánnal. A török-perzsa határigazgató bizottság tegnapielőtt állt össze. Feridun beyt neveztek ki budapesti főkonzullá.

A „Times” jelenti, hogy az előnyomulással Kabul felé jelenleg felhagytak. Lytton lord indiai alkirály egy operáció-tervet készített, mely abban áll, hogy az emir egy nagy katonai tüntetéssel a határon föltétlen megadásra kényszerítse. Ez által megmutatják, hogy Angolországnak van hozzá akarata és hatalma, hogy tartományait egészen elfoglalja és annektálja. Az indiai kormány a békés Calcuttába megy, s ez is bizonyítja, hogy Kabul azonnali megtámadása nincstervben. A „Daily News” jelenti: Lytton egy küldötte az emirtől engedélyt hozott Indiába visszatérhetni. Állítólag, ő hozzá a választ Lytton leveleire, az emir azonban minden állomást meg erősít.

A „Standard” szerint az emir fiát, Jakub Khant szabad lábra helyezte. A háború elkerülhetetlennek látszik s immár megkezdődött. Ali-Musjid afgán erők bevételét jelentik, de nem hivatalosan. A „Times” Konstantinápolyból értesül, hogy Midhat pasa krétai kormányzóvá kinevezetésének híre alaplatan. Midhat pása magasabb állásra van kizemelve Kis-Ázsia részére.

A „Daily Telegraph” jelenti Pétárból: Az angol reformok elfogadásának közzétételét az orosz befolyás késlelteti, az angol programot a szultán és a kabinet mégis elfogadta szóbelileg.

Muszká tervek Keleten.

Mint egy belgrádi táviratban olvasuk, Persion ottani orosz megbízott miniszter kijelentette a szerb kormánynak, hogy az orosz csapatok addig fognak megmaradni Bulgáriában és Ruméliában, míg valamennyi bolgár el nem érte az önállóságot. Oroszország nem teheti ki lekonzultatásnak a bolgárokat. Kelet-Rumélia szervezése bolgár milícia és autonómia nélkül lehetetlen. Oroszország mind addig megszállva tarthatja Kelet-Ruméliát, míg az osztrák-magyar

csapatok ki nem vonulnak Boszniából és Hercegovinából. E tartományok annektációja Ausztria-Magyarország által megvártna a berlini szerződés. E tartományoknak vagy állóknak kell lenniük, vagy pedig Szerbiához és Montenegróhoz kell csatolhatniok.

E helyütt megemlíthetjük azt is, hogy a St. Petersburgskija Vied“-nevű orosz lap Livnóból egy levelet közöl, mely beavatkozásra hívja fel Oroszországot az okkupáció ellen. A levél, mely minden valószínűség szerint Pétervárott készült, egyebek közt ezeket mondja:

„Az osztrákok Boszniában rend és béke helyet hallhatlan barbárságot s a büntények egész sorát, vérontást, pusztítást hoztak be. Mindenütt a merre az okkupáló hadsereg megy, a vér patakoként folyik. A pusztítás az egész országban elterjedt. Nemesek felnőtt emberek, hanem az aggok és gyermekek fegyvert fogtak, hogy Ausztriát, ezt a vén csalót elűzzék. A boszniai nép akárminő más hatalmat nagyobb készséggel fogadott volna mint Ausztriát, a melyet évszázadok óta gyűlöl; ezen gyűlölet főképen az ő hitű keresztényeknél mutatkozik. A nem egyesült vallásukat — az osztrákok — minden lépten nyomon főbe lövik. Szerajevóban elég volt a katolikus papok alapatlan feladása, hogy minden bírói eljárás és ítéllet nélkül a keresztényeket lelőjék. A merre csak nézünk, mindenütt lehet oly barbár cselekvényeket látni, a melyektől maguk a janicsárok elfordultak volna. Nem csoda, ha a bosnyákok oly kétségbeesetten verednek. Ők hősiesszen halnak meg, de egyidejűleg már vagy 30,000 osztrákot kiirtottak. (P) Oroszország méltósága és érdekei követelik, hogy emeljen szót ezen példátlan barbárság ellen. A boszniai nép Oroszországot edes anyjának tekinti. Bűn volna az igazság és történelem ítélő széke előtt ezen utolsó reményt is elveszteni. Bosznia szól Oroszországhoz: harcolj míg erős és idő van. Ha elkésel, magad fogsz bűnbánó lenni s kezeid művét legrosszabb ellenségeidnek szolgáltatod ki.

A válság.

A Pester Lloyd jelenti Bécsből okt. 6-áról: Ő felsége ma délelőtt fogadta Andrássy grófot.

Andrássy gróf tegnap érkezett Auersperg osztrák miniszterelnökkel.

A Fremdenblatt jelenti: Ő felsége véglegesen elfogadta az osztrák miniszterium lemondását. A cabinet megalakítása valószínűleg a legközelebbi napokban fog megtörténni. Ezt megelőzőleg magához hivatja ő felsége a reichsráth két házának előkelő tagjait.

A Pester Lloyd írja: Minthogy az osztrák miniszterek sürgősen kívánják a cabinetkérdés elintézését, és azt ajánlatosnak tartják a reichsráth összehívása előtt, akkor legelőször is az osztrák cabinetválság elintézését lehet remélni, a magyar cabinetkérdésre vonatkozó lépéseket pedig valószínűleg csak a hét végén fogják folytatni, ha ő felsége visszatér Budapestre.

Minden jel arra vall, hogy az utóbbi napok izgatottsága után nyugalom fog bekövetkezni a képviselőtestületek összehívásig. Andrássy gróf az egész éven át reá nehezedett szakadatlan munkálkodás után némi pihenést fog engedni magának és erőt gyűjthet azon harcokra, melyek a delegáció üléseiben várnak reá.

A „Pol. Corr.” legjobb forrásból a következőkről értesül: Bittó István kihallgatásra lett hívva ő felségéhez. Ma reggel érkezett ide Budapestre s a király 10 órakor magánbálhálgatáson fogadta, mely egy teljes óráig tartott. Az általános politikai hangulatról megkérdezte, Bittó odanyilatkozott, hogy nagyrészt a kormány eljárása okozta a mai helyzet nehézségét s nem emelkedhet felül a jogosult szemrehányásokon, miért is megtámadásokra a birodalmi gyűlésben el kell lennie készülvén. Nem lehetett ugyan követelni, hogy a kormány oly kérdésben, melynek eldöntése Európának volt fentartva, előre nyilvánítsa szándékait tartózkodás nélkül, mégis ez eshetőségben a politikában szükségesnek mutatkozó lépések nyíltabban lettek volna jelezhetők. A szemrehányás, hogy a politika a tartomány kimondott intenciói ellen vét, akkor nem lett volna oly nagy mérvben provokálva, Bittó abban a nézetben van, hogy a birodalmi gyűlés többsége a tényekkel be fog számolni s nem fog oly határozatokat hozni, melyek a birodalom tekintélyét kifelé valami módon megkárosíthatnák, s egyuttal módozatokra utalt, melyek nézete szerint alkalmassak sőt kívánatosak volnának, a követett politika végrehajtására vonatkozólag a nemzet megnyugtatót és beleegyezését lehetséggé teszi.

A „W. Zig.” egy legfelsőbb kéziratot közöl f. hó 7-ről, Auersperg herceghez, mely a szász miniszterium lemondását a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és tartományok számára, buzgó és hű szolgálatainak elismerése mellett elfogadja s valamennyi minisztert fölhatalmazza az új miniszterium alkotásáig a hivatal-vezetésének folytatására.

Beavatott körökben az a meggyőződés, hogy az osztrák miniszterválságnak ép oly lefolyása lesz, mint a minővel a magyar bir. Valószínűleg a legelőrebb idő alatt fog e kérdés legfelsőbb helyen eldöntetni, mely eldöntés az Auersperg kormány lemondásának elfogadását fogja kimondani, de egyuttal utódainak kinevezéseig az ügyek ideiglenes továbbvezetésére fogja fölhívni. Maga a legfelsőbb elhatározás egy Magyarországban, mint itten, tökéletes parlamentarizmus formában fog történni, és pedig, úgy vélik, nem hamarabb, mint a képviselőtestületek, illetve a delegációk, a külügyi politika fölött szavazatukat nyilvánítani fogják. Andrássy gróf, ki előtt a helyzet nehézségei nem ismeretlenek, e votumot minden késleltetés nélkül provokálni fogja; ő meg van győződve arról, hogy e votum nem lesz rosszabb.

Ha mégis az volna, sokkal inkább alkotmányos, sem hogy nem tudná, mit parancsol ily esetben kötelessége. Minden eshetőség között a delegációknak a keleti kérdés fölötti votumairányadoul fog szolgálni a miniszterium alakítására egy Magyarországban, mint Ausztriában, és csak azután fog a személykérdés véglegesen eldöntetni.

SÁMI LÁSZLÓ

iskolaszéki elnök beszéde

a kolozsvárvárosi első községi elemi népiskola megnyitási ünnepélyén.

(Vége.)

Tapasztalati igazság, hogy minden ép makkban meg van az erő, melynek hatásánál fogva, kedvező körülmények közt a kis makkból, olyan fa válhatik, mely gyökereit mélyen ereszti a földbe és ágait magosan emeli az ég felé.

A milyen igaz a makkról, hogy kedvező körülmények közt százados nagy fa lehet belőle, oly igaz minden ép gyermekről, hogy meg vannak benne csiráiban azok a tehetségek, a melyeknek fejlesztése által, munkás, értelmes, hasznos és becsületes emberré válhatik.

Ha a rossz körülmények miatt egy makk elvesz, csak egy favész el, de ha egy gyermekben az értelem elfojtva marad és e miatt ezéljant nem valósíthatja, egy ember vesz el, és egy ember vesztés, melyet megmérni, megbecsíteni senki nem tudhat.

Nem merném mondani, hogy iskolázás nélkül a gyermekből nem válhatik munkás, értelmes, becsületes ember — hisz az iskolán kívül tanítója, nevelője lehet még a család, az egyház és a legdrágább tanár, a tapasztalt — de azt már merem mondani, hogy egy olyan ember, ki még olvasni sem tud, az emberiség legjobbjainak társaságától van megfosztva és a legnagyobb örökségtől van kitagadva.

Egy olvasni megtanult néger tudatlan társainak következtével magyarázta meg a könyvet: „A könyv olyan csodás szerszám, melyből valaki beszél és azt a mit beszél a szemmel, meg lehet érteni.” — Igaz! A könyvből beszélnek velünk, de csak akkor, ha szemünk megérti, azaz olvasni tudunk. Az olvasni tudó ember századok, sőt ezreded tapasztalatait használhatja, és ha vizgasztalásra van szüksége, az emberiség legértelmesebbjeivel és legjobbjával vizgasztalhatja magát, és ha csak egy kis mécs-világ van, egyedül félrevonultan olvashatja a könyvek könyvét; — a mint nevezni szokták a Bibliát — az evangéliumot, melyben annak szavait étheti, ki minden emberi fájdalmat és nyomorúságot ismert, és az emberek iránt való nagy és meleg szeretetből minden fájdalomra balzsamról, irról és minden szomorúságra, bánatra vizgasztalásról is gondoskodott.

A régiek szerint a rabszolgaság egy neme volt a halálnak. Lehet-e, kérdem, nagyobb rabszolgaság, mint a tudatlanság?

Mit csinál az iskola a gyermekkel? A csirában levő tehetségeket fejleszti, erősíti, és az értelem a tudatlanság hatalma és rabsága alól szabadulni segíti, és a leendő embert önértzetre, szabadságra használatára és kötelességei teljesítésére képesíti.

A tanítás, beoltás a bűn és mindennemű erkölcsi fekélyek ellen.

Mennél értelmesebb az ember, annál hasznosabb tud lenni másokra és másokra nézve, és mennél hasznosabb másoknak, mások annál hasznosabbak reá nézve.

Ezeket megfontolva, kérem a szülőket, használják a kinalkozó jó alkalmat és tanítassák gyermekeiket. A gyermekek tanítására, nevelésére költött pénz minden befektetések közt a legjövődelmzőbb.

Ezt a népiskolát városunk vallás- és nemzeti különbség nélkül, minden ide beférhető tanköteles gyermekek számára alapította: ezért a neve közösi közös elemi népiskola.

A közös iskolák ellen hazánkban több helyen azért izgattak és izgatnak, mert a gyermekek vallásosságát féltik. Városunk dícséretére legyen mondván, nálunk a közös iskola ellen a mondott szempontból senki nem írgat, mert értik, hogy az eszmény, az eszményi után való vágyódás, mint alapja minden religiónak, minden vallásosságnak, mint az emberiségnek alakjában változó ugyan, de örökkévaló istene, — a közös iskola által nincs veszélyeztetve.

Mi minden religiónak a feladata? Hogy az emberek közt testvéries szellemet terjeszessen, ta-

mai és cultusa által arra hasson, hogy az emberek egymás közt e szellemben éljenek, és hogy minden intézményeinkből, törvényeinkből és tényleteinkből ez a szellem sugározzék ki, és e hasa át összes civilizáltunkra.

A közös iskola — hol a gyermekek egymással szeretetben élhetnek, egymás mellett és egymásra hatva közbén fejlődhetnek, — épen a religiók e nagy és nemes feladatát segíti elő.

A közös iskola egyik religiónak sem ellensége, mert értelmes ember tudja azt, hogy kisebb nagyobb arányban mindenik religiónban meg van az erő, mely által a lelket felemeli, a szívet megalítja, nemesíti, és az akaratot fegyelmezi, a közös iskola ily esetre dolgozik akkor, mikor az értelem fejti.

A közös iskola tantárgyai közt egynek tartalma sem ellenkezik ez igaz vallásossággal, sőt a tanítás javított módszere által a vallásos érzelm kifejlődésének segítésére van.

E tekintetben tehát a legvallásosabb szűlék is nyugodtan lehetnek.

Mostani társadalminkban igen is gyakori eset, hogy a gazdag önzővé, a szegény iriggyé, a gyenge ravaszszá, az erős erőszakossá válik. Hogy egy eszményibb társadalom és haza lehetőségét és képét a gyermekek már az iskolában sejtessék, erre legtöbbször az emberszerető, értelmes tanítóknak lehetnek.

A hivatásának megfelelő tanító jelmondata, a keze alá vett gyermekekkel szemben csak ez lehet: „Oly magosan, mint szívem!” Shakspeare ezzel a legmagasabb szeretetet fejezte ki: a jó tanítónak erre van szüksége.

Szeretet nélkül a tanító hasonlít a téli naphoz, mely látszik, de nem melegít, életre és fejlődésre semmit nem segít.

En új iskolánk tanítójának, nemes feladathoz kedvet, szeretetet, erőt, egészséget kívánok. Beszédemet azzal a meleg óhajjal zárom: legyen tanítónk hatása ez iskola növendékeire nézve olyan fejlesztő, a milyen fejlesztő a növényekre és virágokra nézve a szép, meleg tavaszi nap! Ugy legyen a mint kívántam!

Az apahida-deési vasutvonal.

Az Apahidától Szamosújváron át Deésig vezető vasutvonal ügyében br. Bánffy Dezső, Szolnok-dobokamegyei főispán a következő felhívást bocsátotta ki:

Korunkban teljes jogosultsága van a közigazgatási irány előhaladásának. Hazánk pedig mélyen érzi a közigazgatás előbbre vitelének szükségességét. De a mi minket legközelebből érdekelhet, az a Szamos-völgye, melynek előnyös voltát a jelzett irányban felhasználni nem csak hasznos, hanem mintegy erkölcsi kötelességünk, ha a kor intő szavát meghallgatni akarjuk. Ismeretes az, hogy egy vasut létesítése mily kiszámíthatatlan előnyöket biztosít a hozzá gravitáló vidékeknek.

Áthatra ezen vezérelek üdvösségétől és hasznosságától, kísérletet tettem arra nézve, hogy az Apahidától Szamosújváron át Deésig vonuló Szamos-völgyön létesíthető volna-e egy olcsó vasutvonal építése? Megjegyezve azt, hogy e vonal tovább építése alkalmas időben érvényt nyerhet. A vizsgálatok szép reményre jogosít, mert a talaj kedvező tere, az építési eszközök könnyű és olcsó beszerzése, valamint a remélhető forgalmi élénkség mind arra utalnak, hogy a tervbe vett közigazgatási céltól ne csak vissza ne rettenjenek, sőt annak kivételét minden kitalható módon keresztül vigyem.

Szakértőkkel tetteim vizsgálatot, minek folytán az előmunkálatok már folyamatosan vannak, sőt egy hozzávetőleges költségterv is készen áll, ugyan csak szakértők által összeállítva.

Hozzá járul eme kedvező kiállításához egy másik fontos körülmény. Ugyanis személyesen győződtem meg arról, hogy egy a mi viszonyainktól nem sokban különböz, sőt bizonyos tekintetben azokhoz majdnem hasonló helyen aránylag igen olcsón épült egy vasut, mely a közforgalomnak áttádatván, életrevalóságát és jövődelmzőségét már is megcáfolhatatlanul bebizonyította s az érdekelte honpolgárok általános jóllétét minden irányban előmozdította. E vasut az a d-keres-völgyi, mely létesítése előtt egy egységes, mint a kormány előtt kivihetetlennek látszott, de kiépítettén, közforgalomba adása után egy régen érzett hiányt pótlónak s teljesen ezszerűnek bizonyult. E vasut tervezetét, költségtervét, fekvését s forgalmi viszonyait egy a helyszínen, mint fenn a kormánytól tanulmányoztam, s e lépésem még inkább megerősítette bennem ama megindataltan hitet, hogy ha sikerült ott egy olcsó vasut előállítani, mennyivel biztosabban sikerülend itt a Szamos völgyén, hol csak egy kis jóakarás egy kevés áldozatkészség szükségeltetik.

A fentiek folytán hasznosnak s szükségesnek tartom, hogy az Apahidától Szamosújváron át Deésig vonuló Szamos-völgyén egy vasutvonal építéséért. Azonban ennek keresztülviteléhez az erkölcsi támogatáson kívül nagy mérvben hozzájárul az anyagi is. E végett szükségessé vált több buzgó honpolgárnak az irt célra való egyesülése.

Ily célból felkérem, hogy az említett szamos-völgyi vasut kiépítési módokának megbeszélése, esetleg megállapítása végett a folyó október hó 12-én d. n. 3 órakor Deésen a megye-

ház tanácskozási termében tartandó értekezletben személyesen résztvenni sziveskedjék.

Remélem, hogy eme hazafias kezdeményésemet ahoz méltó erővel támogatni, s egy az irt értekezletben való részvétellel, mint a siker kivívásához mért további áldozatkész támogatással ismert buzgalmánál fogva engem megajándékozni szives leend.

Hazafias tisztelettel lévén

Deésen, 1878. évi október 5-én.

Br. Bánffy Dezső.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A magyar tudományos akadémiá tölése.

(Október 7.)

A szünidők multával ma volt az első ülés az akadémiában. Előbb összes, azután osztályülés következett az akadémikusok élénk érdeklődése mellett. A tagok közt megjelent Arany János, Pauler, Csengeri is. Gróf Lónyay Menyhért elnök megnyitván az ülést, üdvözölte a tagokat, mire Fraknói titkár terjesztette elő jelentéseit.

Titkár mindenekelőtt Horváth Mihály püspök halálát jelenti be, rokonszenves szavak kíséretében. Az ülés elhatározza, hogy fájdalmanak jegyzőkönyvileg ad kifejezést és a II-ik osztályt az emlékbeszédre való gondoskodással bizza meg. Tudomásul szolgál, hogy a Vitkovics ünnepélyen az akadémiát Danielik, Gyula és Tárkányi tagok képviselték. Born Gyula ismert 10,000 forintos adománya bejelentetvén az akadémia közönetet mond az adományozónak és Tisza Kálmán miniszterelnöknek, ki az összeget az akadémiának juttatta. Következett Széchenyi Béla gróf Shangaiból július 2-áról keltezett igen érdekes levele. A gróf tudatja, hogy Bálint Gábor nyelvész, kit expedíciójával vitt, Shangaiban megbetegedett az éghajlat miatt, orvosai tanácsára kénytelen volt visszatérni. A levél azután így folytatja:

Bálintnak velem jötté azonban nem volt sikertelen — alkalmat nyújtottam neki Mysore tartományban (jelesen Bengalóban) a Dravidai nyelveket behatóbban tanulmányozni, mint ezt eddig magyar nyelvész teheté. A canadai, Tamil Tulu, Felugu nyelvekre felette sok érdeket és újat lelt föl, úgy hogy sok tekintetben meglepő lesz a tisztelt akadémiára és a magyar közönségre nézve, hogy India déli részén egy 47 milliónyi, ha nem is faj, de kétségtelenül nyelvrokon nép lakik, melynek hajdan nyelve, minekelőtte a sanscrit, perzsa, arab szavakat fölvet és így eredetiségből sokat veszített, nagyon hasonló lehetett a magyarhoz.

Bálintnak a gyűjtött iratokat és könyveket átengedem használatra, s azokkal legjobb belátása szerint intézkedhetik, közölhet, mit jónak lát, de két feltételt kötök melléje.

I-ször hogy mindazon könyv és irat, mely az én pénzemen vásároltatott, majdan, ha azokat Bálint több nem használja, az akadémia könyvtárának tulajdonába menjen át.

II-ször, hogy minden közlemény, melyet Bálint akár maga, akár a tud. akadémia vagy mások közbenjárása vagy segítségével folytat, teendő, mindig nevem alatt jelenjen meg t. i. „Széchenyi Béla ázsiai utazása”, nyelvészeti rész, közli Bálint Gábor.

Elképzelheti a tisztelt akadémia, hogy Bálint átvázaká mennyire leverend hatott rémszerezheti terveimet, nem egyedül azért vívám őt magammal, hogy ritka nyelvészeti ismeretét még bővíthesse, de azért is, hogy Mongolhonban, mint az expedíció tolmácsa szerepeljen, képes lesz-e őt valami ismeretlen által nem pótolni, de csak részben helyettesíteni, nem tudom. Még mindenféle egyéb nehézség is gőrdül utamba. Eredeti tervem Pekingből Sanci, Senci és Kansu tartományokon keresztül jutni Mongolia déli részébe, jelenleg kivihetetlen. Nevezett tartományokban még egyre pusztít az éhhalál. Ezen északi tartományokban az éhség 70 milliónyi népességet súj, az elhaltak száma túl megy jóval egy millió, és még jelenleg követeli áldozatait. Szülőik feleszik gyermekeiket, hogy más borzasztóbb eseményeket föl ne soroljak.

„Hogy Ahibet és Dél-Mongolia felé utamat China déli részén keresztül — némi siker előzékenység mellett eszközölhetem-e? még most előgő tájékozva nem lévén, még csak megközelítőleg sem mondhatnám meg. Felette restelleném, ha utam irányát egészen meg kellene változtatnom, más határokat szemelven ki tudományos kutatásaimnak. — Mándzurát, Coreát vagy délkelet-irnyulva Turmosat, Bornéot, vagy a csendes tenger szigeteit, melyek mind alig érzemtek és tudományilag egyáltalában még megvizsgálva nem voltak. — De mig csak lehet, ragaszkodni fogok első tervemhez, fölkeresni ama határokat, hol fajunk bölcsőjét, a magyarok őshazáját gyanitom.

A levél tudomásul vétetvén, titkár tudatja, hogy Bálint Gábor szerencsésen megérkezett és tapasztalatairól legközelebb jelentést tesz az akadémiának. A levél az „Értesítő”-ben egész terjedelmében fog megjelenni. Széchenyi Béla grófnak pedig nagylelkű ajándékáért köszönetet mond az akadémia.

Jelenti továbbá a titkár, hogy a matematikai osztály, mely Bolyai Farkas műveinek rendezésével foglalkozik, erre nézve érdekes adatokat vár egy göttingai tudóstól is, ki a Bolyai Far-

(92-300)
Elsinger M. J.
 Bécs, Neubau 2.
 Zollergasse,
 kocsitakaró, ágybetétek, sátorkelemt.

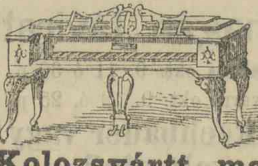
Védjegyzet Ajánljuk védve
Elsinger M. J. és fiai
 Bécs, Neubau, Zollergasse 2
 csász. kir. hadügyminisztérium, és felsőbb hadtengerészeti és
 számos irodai intézet sat. szállítói
 csász. királyi szabádmalmazott gyárának
 legjobb és legajánlatraéltatói
 eső köpönyeiket,
 kocsitakaró ponyvát, ágybetéteket, sátorkelemt.

és a gyakorlati gazdák is, mert olvasása által sok helyes utmutatást nyernek, s a világos irány mellett a dolgok tudományos oldalával is önkénytelenül megismerkednek. — Ámbár a mű jeles és czéljának megfelelő voltáért elég kezességet nyújt a szerzőnek ismert neve és állása, mégsem mulasztjuk el ide iktatni a hazai gazdasági szaklapoknak e mű feletti nyilatkozatait.
 A „Földmívelési Érdekeink” s a „Gyakorlati Mezőgazda” következőleg nyilatkoznak: „Vörös Sándor stb. „A mezei gazdaságtan rövid foglalata, tanuló s gyakorló gazdák használatára” — cím alatt egy 122 oldalra terjedő nagybecsű művet bocsátott közre, mely sok tekintetben hézagpótlónak tekinthető, miért is ajánljuk a kezdő gazda ifjuság kiváló figyelmébe. — A munka jó magyarsággal és igen népszerűen van írva, mindamellett a tudomány és a gyakorlat színvonalán áll.”
 A „Haladó Gazda” így szól róla: „A mezei gazdaságtan rövid foglalata” stb. — Ez a czime a 122 lapból álló kis kötetnek, melyben a jeles szerző a mezei gazdaságtan rövid foglalatait világos, érthető nyelven s biztos rövidséggel összeállította azok számára, kik vagy gazdasági intézetbe lépni, vagy a mezőgazdaság összes tárgyaitól világos és rendszeres átnézetet szerezni óhajtanak. Melegen ajánljuk a gazdaközönség figyelmébe.”
 Az „Erdélyi Gazda” bírálatából a következők emelendők ki: „A mű figyelmes áttanulmányozása által meggyőződünk, hogy kitűzött czélját szerzőnek teljes mértékben sikerült elérnie. Bátran elmondhatjuk, hogy az előttünk levő mű egyike az e téren és irányban megjelent legjobbaknak. A tárgyat szabatos rövidséggel, de alaposan, világosan és szakértelemmel adja elő. Emellett daczára a csinos kiállításnak elég olcsó. Tekintettel ezekre, bátrak vagyunk e hézagpótló művet nemcsak azoknak, a kiknek szerző maga is szánta, hanem egyáltalán minden gazdaságkedvelőnek melegen ajánlani.”
 1 frt 5 kr. postautalvány általi beküldésnél, a mű bérmentve küldet meg.
 Ugyanott régibb, vagy használt könyvek ujakért becsesértetnek, vagy kedvező feltételek mellett átvételnek.

STEIN JÁNOS
 könyv- és zeneműkereskedésében
 (379) **Kolozsvárt** (1—*)
 kaphatók mindenféle
iskolai könyvek és
tanszerek
 gymnasiumok, polgári- és elemi tanodák számára a legjutányosabb árak mellett.
 Tömeges megrendelések kedvezményben részesülnek.

Jelentés
 mely szerént tudatni kívánom, hogy több oldalról nyilvánítt óhajítás folytán, a legjobb anyagból legbiztosabb móddal készített szokott izletes s oklevélre méltott finom
VIRSLIT
 f. é. október 10-én újból elkezdem készíteni; párját 10 kron.
 Vidékre utánvétel mellett. (375) (3—3)
 Kolozsvárt, 1878. minorita utca 1-ső sz.
KONCZ SÁNDORNÉ.

Egy minden költség nélkül való nagyon kelendő eziki kezelésére, minden rendi és rangú urak keresetnek. Irásbeli tudakozásokat B. K. 500 jegy alatt követtit Haenstein & Vogler Bécsben. (360) (8—12)

KORIK BÉLA zongora készítő, s concert hangoló.

 Van szerencsém a t. cz. közönségnek tudomására juttatni, hogy körül-belől egy évi itt időzésem alatt megismerkedvén a körülményekkel, elhatároztam magam állandóan **Kolozsvárt maradni.** A legcomplicáltabb mechanizmust, a hangszerek körében hosszabb idei gyakorlataim és tapasztalataim után elsajátítottam; ennél fogva bármely e szakmába vágó vállalatnak tökéletesen megfelelhetek.
 Ajánlom **kijavítási műhelyemet**, hol a kijátszott **Zongorák, Piáninok és Harmoniumok** kijavittatnak, ugyszintén ujjonnan bőrzések, filzelések és hurozások **jutányos árért** eszközöltenek s művemért **jót állást** vállalok. Hangolásokat **személyesen** teljesítek; ugyszintén vidékekre is. (362) (3—4)
 Tisztelettel:
KORIK BÉLA, bel-szénutca 15 sz. Kolozsvárt.

Stein János
 könyvkereskedésében kapható az épen most megjelent
„A mezei gazdaságtan rövid foglalata”
 írta **Vörös Sándor**, a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet igazgatója.
 Kolozsvárt, 1878. 8. 122 lap. **Ára 1 frt.**
 Midőn ezen csak most megjelent munkát az intelligens gazdai köröknek melegen ajánljuk, nem mulasztjuk el kiválólag hangsúlyozni, miszerint e műnek a kezdő gazdák, gazdasági gyakorlók, valamint az elemi gazdasági oktatással foglalkozó tanítók kiválólag jó hasznát veendik, mert az összes mezei gazdasági teendőket, fogásokat, alaptudnivalókat itt, népszerű nyelven írva megtalálják; de ajánlhatjuk e jeles művecskét

CSAPÓ SÁNDOR
NAGY
ÁRUTÁRLATÁBAN
Kolozsvárt.
 Ez idényre nagyválasztékban érkeztek,
R. DITMÁR-féle
 függő, asztali és fali lámpák.

 Együttal ajánlja telyesen berendezett **nürnbergi és divat-áru tárat.**
 Jó minőségű posztó és bőr, női- férfi és gyermek czipó nagy raktárát.

Stein János
 ERDÉLYI MUZEUM-EGYELETI KÖNYVKERESKEDÉSE
KOLOZSVÁRT,
 az új évnegyed közeledtével
 (349) (10—*)
 a következő magyar és német jeles és általánosan legjobbnak elismert

DIVATLAPOKAT
 ajánlja a hölgyközönség szíves figyelmébe.
 Az új negyed év október-hó 1-én kezdődik.
A MAGYAR BAZÁR,
 mint a nők munkaköre.
 Megjelen havonként kétszer, két nagy iven.
 Minden szám borítékban, színezett divatkép, szabásrajz- és kivágott szabásmintával.
 Előfizetési ára helyben házhoz hordva vagy vidékre bérmentve. Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

DER BAZAR
 Illustrirte Damen-Zeitung.
 Megjelen havonként kétszer, két nagy iven, szabásrajzokkal.
 Különösen ajánlhatom mint eddig legjobbnak s legészterűbbnek bebizonyult divatlapot, mely **mintegy millió példányban** van elterjedve.
 Előfizetési ára helyben: egy évre 8 frt. A vidékre bérmentve 1 évre 9 frt 20 kr.
 házhoz hordva 1/2 " 4 frt. " 1/2 " 4 frt 60 kr.
 1/4 " 2 frt. " 1/4 " 2 frt 30 kr.
Illustrirte FRAUEN-ZEITUNG
 a „Modenwelt” nagy kiadása, szépirodalmi közlönyvel.
 Megjelen 250,000 példányban.
 Kis kiadás:
 Évenként ezen kiadásban megjelen: 24 szám divat- és kézimunkákról, 12 szabás minta stb. melléklettel, 12 nagy színezett divatképpel. 24 szám szépirodalmi részesel, mint melléklet.
 Előfizetési ára helyben: egy évre 8 frt. A vidékre egy évre 9 frt 20 kr.
 házhoz hordva 1/2 " 4 frt. " 1/2 " 4 frt 60 kr.
 1/4 " 2 frt. " 1/4 " 2 frt 30 kr.
 Nagy kiadás:
 Ezen kiadás a kis kiadásban megjelenőknél kívül még 24 nagy színezett divatlapot és 24 színezett tájviselési képet tartalmaz.
 Előfizetési ára helyben: 1 évre 12 frt. A vidékre bérmentve 1 évre 13 frt 20.
 házhoz hordva 1/2 " 6 frt. " 1/2 " 6 frt 60.
 1/4 " 3 frt. " 1/4 " 3 frt 30.
H. A. U. S. und W. E. L. F.
 Illustrirte Muster- & Modezeitung.
 Megjelen havonként kétszer, két nagy iven.
 Minden szám gazdag tartalommal és két-három pompásan színezett divatképpel és szabásrajzzal.

Előfizetési ára helyben: egy évre 12 frt. Vidékre bérmentve 1 évre 13 frt 20 kr.
 házhoz hordva 1/2 " 6 frt. " 1/2 " 6 frt 60 kr.
 1/4 " 3 frt. " 1/4 " 3 frt 30 kr.
DIE MODENWELT.
 Illustrirte Zeitung für Toilette und Handarbeiten.
 Megjelen havonként kétszer egy nagy iven, szabásrajzzal.
 Előfizetési ára helyben: 1 évre 3 frt 60. Vidékre bérmentve egy évre 4 frt 80.
 házhoz hordva 1/2 " 1 frt 80. " 1/2 " 2 frt 40.
 1/4 " — 90. " 1/4 " 1 frt 20.
VICTORIA
 Illustrirte Muster- u. Modezeitung.
 Megjelen havonként kétszer, két nagy iven. Minden számban egy nagy színezett divatkép és minden második számban egy szabásrajz.
 Előfizetési ára helyben: 1 évre 6 frt 80. Vidékre bérmentve egy évre 8 frt —
 házhoz hordva 1/2 " 3 frt 40. " 1/2 " 4 frt —
 1/4 " 1 frt 70. " 1/4 " 2 frt —
MODEN-ZEITUNG.
 Megjelen havonként kétszer egy nagy iven.
 Előfizetési ára helyben: 1 évre 3 frt 20. Vidékre bérmentve egy évre 4 frt 40.
 házhoz hordva 1/2 " 1 frt 60. " 1/2 " 2 frt 20.
 1/4 " — 80. " 1/4 " 1 frt 10.
 Fent nevezettek kivül elfogadok előfizetéseket minden bel- és külföldi folyóirat- és divatlapra, heti- és napilapokra, meggyezve mindenütt még azt, hogy az előfizetési összegek bérmentve küldessenek be hozzám.
STEIN JÁNOS
 könyv- és zeneműkereskedése
KOLOZSVÁRT.